

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy Katowice-Wschód w Katowicach umorzył przyspieszone postępowanie układowe dłużnika Z. R., prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Z. R. P. (...) w T..

Sąd Rejonowy ustalił, że postanowieniem z dnia 9 stycznia 2017 r. otworzono przyspieszone postępowanie układowe dłużnika. Działalność gospodarcza dłużnika polega na wykonywaniu robót ogrodnich i ziemnych towarzyszących robotom ogrodnim przy budowie dróg i autostrad w Polsce. Na potwierdzenie że aktualnie przychody dłużnika wynoszą (...) zł, a realne do osiągnięcia są przychody w wysokości (...) zł dłużnik przedstawił:

- niepodpisany wydruk z Księgi Przychodów i Rozchodów za okres 2016 r., który wskazuje że w okresie od stycznia do czerwca 2016 roku przychód wynosił (...) zł, a zysk wynosił (...) zł; jednocześnie brak jest przychodów w okresie późniejszym;
- skan zlecenia na roboty budowlane z dnia 24 października 2016 r. zawartego pomiędzy dłużnikiem, a Z. (...) w Ż. na kwotę (...) zł;
- skan zlecenia na roboty budowlane z dnia 7 października 2016 r. zawartego pomiędzy dłużnikiem a spółką P.R.B. (...) Sp. z o.o. w S. na kwotę (...) zł;
- skan zlecenia na roboty budowlane z dnia 10 października 2016 r. zawartego pomiędzy dłużnikiem, a s. (...) w T. na kwotę (...) zł;
- skan umowy na roboty ogrodnicze z dnia 21 sierpnia 2015 r. zawartej pomiędzy dłużnikiem, a s. (...) w W. na kwotę (...) zł.

Natomiast dłużnik nie przedstawił żadnych aktualnych umów bądź zleceń.

Umowom zawartym w okresie lipiec – sierpień 2016 nie odpowiadają przychody ujęte w wydruku z Księgi Przychodów i Rozchodów. Według stanu na dzień 12 stycznia 2017 r. dłużnik posiada zaległości finansowe z tytułu należności czynszowych, opłat za media, składek ZUS, podatków. W skład majątku dłużnika wchodzi nieruchomości, ruchomości (środek transportu i inne drobne nieruchomości) oraz należności. Na podstawie informacji uzyskanych od dłużnika, nadzorca sądowy określił wartość majątku dłużnika na kwotę (...) zł. Według nadzorca sądowego szacunkowa wartość nieruchomości dłużnika w łącznej kwocie wynosi ok. (...) zł.

Dłużnikowi przysługuje prawo własności nieruchomości lokalowej i związanego z nią udział w prawie własności działki gruntu, o powierzchni użytkowej 44,30 m⁽²⁾ zlokalizowanego w T. przy ul. (...), dla którego Sąd Rejonowy w Tychach V wydział ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), obciążonego hipoteką umowną zwykłą na kwotę 3.000 zł. ustanowioną na rzecz wierzyciela Skarbu Państwa – Agencja Własności Rolnej Skarbu państwa celem zabezpieczenia pozostałej części ceny kupna. Jednocześnie dłużnik przedstawił zaświadczenie Agencji Własności Rolnej Oddział Terenowy w O. z dnia 30 maja 2008 r. w przedmiocie zezwolenia na wykreślenie hipoteki w związku ze spłatą całej wierzytelności zabezpieczonej rzeczowo. Z przedmiotowej nieruchomości prowadzona jest egzekucja przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Tychach A. K. na rzecz wierzyciela (...) S.A. w W..

Ponadto dłużnik jest właścicielem nieruchomości gruntowej niezabudowanej o pow. 31 878 m zlokalizowanej w K. powiat T. położonej na działce o numerze (...), dla której Sąd rejonowy w Mysłowicach V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...). Na nieruchomości ustanowiono hipoteki na łączną kwotę (...) zł:

- hipoteka umowna na kwotę 404.408,65 zł na zabezpieczenie wierzytelności wierzyciela (...) w W. z tytułu umowy kredytu nr (...) z dnia 26 lutego 2012 r.;

- hipoteka umowna na kwotę 201.467,48 zł. na zabezpieczenie wierzytelności wierzyciela (...) S.A. w W. z tytułu umowy kredytu nr (...) z dnia 18 września 2012 r.

Ponadto na majątek dłużnika składają się ruchomości. Są to środek transportu w postaci samochodu (...) o szacunkowej wartości 4.000 zł (według dłużnika) oraz inne drobne ruchomości stanowiące elementy wyposażenia mieszkania, których wartość dłużnik oszacował jako znikomą. Dłużnikowi przysługują również należności wobec (...) w K. o zwrot kaucji gwarancyjnej w kwocie 23.817,98 zł. oraz wobec (...) w W. o zwrot kaucji gwarancyjnej w kwocie 60.000 zł. Dłużnik nie posiada środków pieniężnych w kasie i na rachunkach bankowych.

Zgodnie z przedstawionym przez dłużnika spisem wierzytelności posiada on 38 wierzycieli którym przysługują wierzytelności w łącznej kwocie 1.938.559,90 zł. Dominujący kapitałowo są wierzyciele finansowi, przede wszystkim: banki, instytucje finansowe lub firmy handlujące wierzytelnościami.

Zgodnie ze złożonymi przez dłużnika propozycjami układowymi w zakresie układu częściowego podział wierzycieli na grupy jest następujący:

- 1) Grupa I (od 1.000 zł do 5.000 zł) obejmuje 8 wierzycieli mających łącznie wierzytelności o wartości 23.818,84 zł;
- 2) Grupa II (od 5.000 zł.) obejmuje 23 wierzycieli mających łącznie wierzytelności o wartości 1.737.332,07 zł;
- 3) Grupa III (wierzyciele zabezpieczeni rzeczowo) obejmuje 1 wierzyciela mającego wierzytelność o wartości 153.699,99 zł.
- 4) Grupa IV (wierzytelności podlegające restrukturyzacji zgodnie z art. 160 ust. 1 pr.rest.) obejmuje 1 wierzyciela mającego wierzytelność o wartości 20.227, 90 zł.

Układem częściowym nie zostali objęci wierzyciele, których wartość wierzytelności jest równa bądź mniejsza niż 1.000 zł. Zgodnie ze złożonym spisem wierzytelności układ częściowy nie obejmuje 6 wierzycieli, których suma wierzytelności wynosi 3.481, 10 zł.

Z powyższego wynika, iż przypadku zawarcia układu na zaproponowanych przez dłużnika warunkach łączna wartość wierzytelności pozostała do spłaty – według propozycji układowych – w tym wierzytelności nieobjętych układem częściowym, wynosi 1.049.665,97 zł. Z uzyskanych przez nadzorcę sądowego informacji wynika, iż przedstawione przez dłużnika zlecenia i umowy zostały w większości rozliczone i wykonane.

W odniesieniu do należności w wysokości 60.000 zł z tytułu kaucji gwarancyjnej prawidłowego wykonania robót, zatrzymanej tytułem z dnia 21 sierpnia 2015 r. zawartą ze (...) w W. (dawniej: (...) S.A. w W.) to jest wysoce prawdopodobne, iż nie zostanie ona zwrócona, z uwagi na fakt iż zamawiający kwestionuje jakość wykonanych robót. Również mało realny jest zwrot kaucji gwarancyjnej wobec (...)w K. w wysokości 23.817,98 zł.

Mając tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy stwierdził, że jedną z przesłanek umorzenia postępowania restrukturyzacyjnego jest pokrzywdzenie wierzycieli (art. 325 ust. 1 pkt 1 pr.rest). Sąd restrukturyzacyjny winien dokonać oceny możliwości pokrzywdzenia z punktu widzenia funkcji windykacyjnej oraz zasady priorytetu wspólnego interesu wierzycieli nad interesem pojedynczego wierzyciela lub grupy wierzycieli.

Wskazówka interpretacyjna dla wyjaśnienia stanu pokrzywdzenia wierzycieli wynika z art. 12 ust. 1 p.u.n., w myśl którego można było ogłosić upadłość dłużnika zagrożonego upadłością, jeżeli postanowienie oddalające wniosek doprowadziłoby do pokrzywdzenia wierzycieli. Pokrzywdzenie byłoby następstwem uszczuplenia majątku dłużnika. Ta wskazówka jest odpowiednia dla interpretacji art. 325 ust. 1 pr.rest., przyznaje bowiem sądowi kompetencje do umorzenia postępowania, jeżeli w trakcie postępowania następuje uszczuplenie majątku dłużnika lub zachodzi uzasadniona obawa takiego uszczuplenia. Pokrzywdzenie winno zatem zostać zawężone do sytuacji uszczerbku w zakresie zaspokojenia, przy czym interes dłużnika nie ma dla sądu znaczenia, co jednoznacznie wynika z braku

wskazania na konieczność jego uwzględnienia, tak jak w sytuacji regulowanej w art. 33 ust. 2 pr. rest. Taki uszczerbek nie musi być ściśle związany z sytuacją wykazującą związek przyczynowo – skutkowy z prowadzeniem postępowania.

Zdaniem Sądu Rejonowego na chwilę obecną oczywistym jest, iż otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego będzie skutkowało pokrzywdzeniem wierzycieli. Sytuacja ekonomiczna dłużnika jest na tyle trudna, iż działania zmierzające do restrukturyzacji dłużnika nie znajdują racji bytu. Dłużnik nie posiada znacznego majątku trwałego, a jego problemy finansowe mają charakter trwały. Suma wierzytelności dłużnika w wysokości (...) zł, z zastrzeżeniem że spis wierzytelności przedstawiony przez dłużnika jest niepełny - kilkakrotnie przewyższa wartość jego majątku trwałego tj. kwotę (...) zł. Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności, zdaniem Sądu zachodzi uzasadniona obawa, że dalsze prowadzenie postępowania restrukturyzacyjnego spowoduje pokrzywdzenie wierzycieli.

Sąd może również wydać postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli z okoliczności sprawy, w szczególności z zachowania dłużnika, wynika, że układ nie zostanie wykonany (art. 325 ust. 2 pr. rest.). Wprawdzie przedsiębiorstwo dłużnika zostało zachowane, jednak jego obecny stan nie umożliwia zrealizowania układu na warunkach zaproponowanych przez dłużnika w propozycjach układowych złożonych wraz z wnioskiem.

Twierdzenia dłużnika w przedmiocie aktualnych przychodów w wysokości (...) zł oraz możliwości ich zwiększenia do (...) zł. nie znajdują potwierdzenia w przedstawionej przez dłużnika dokumentacji. Ponadto złożona przez dłużnika dokumentacja jest niekompletna i wadliwa. Spis wierzycieli sporządzony według stanu na dzień 9 stycznia 2016 r. nie obejmuje wszystkich wierzycieli dłużnika, a wydruk z Podatkowej Księgi Przychodów i Rozchodów nie został podpisany przez dłużnika. Umowy zawarte w okresie lipiec – sierpień 2016 r. nie korespondują z przychodami ujętymi w PKPiR. Dłużnik przyznał również, że zalega z bieżącymi płatnościami z tytułu należności czynszowych, opłat za media, składek ubezpieczeniowych. Jednocześnie dłużnik nie przedstawił aktualnych umów bądź zleceń. Dłużnik nie osiąga zysku ze sprzedaży, a zadłużenie spółki ulega znaczącemu zwiększeniu. Dłużnik nie posiada również zbędnego majątku, który mógłby zostać spieniężony na spłatę zobowiązań, co więcej suma zobowiązań dłużnika kilkakrotnie przewyższa szacunkową wartość jego majątku. Z informacji uzyskanych przez nadzorcę sądowego wynika, że przedstawione przez dłużnika zlecenia i umowy zostały w większości rozliczone i wykonane. Jednocześnie istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że należność z tytułu kaucji gwarancyjnej w kwocie 60.000 zł na zabezpieczenie robót nie zostaną zwrócone. Zamawiający kwestionuje bowiem należyte wykonanie prac. Również kaucja na kwotę 23.817,98 zł może nie zostać zwrócona, a więc nie posiadałaby założonej wartości.

Sąd Rejonowy podzielił również ocenę tymczasowego nadzorcy sądowego odnośnie możliwości przyjęcia układu przy tak dużej ilości instytucji finansowych (ok. 15 podmiotów) i przy tak restrykcyjnych warunkach restrukturyzacji (redukcja 50%, termin spłaty 8 lat), a także kierując się doświadczeniem posiadanym z urzędu na podstawie prowadzonych innych postępowań upadłościowych, Sąd uznał iż jest wysoce prawdopodobne że układ nie zostanie przyjęty.

Również zachowanie dłużnika przejawiające się m.in. złożeniu nadzorcy sądowemu niepełnego i nieprecyzyjnego spisu wierzytelności, nieudokumentowaniu wierzytelności, złożenie niedostatecznych wyjaśnień co do planu finansowania przyszłej działalności gospodarczej, udzielenie wskazuje na brak gwarancji należytego wykonania układu.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. art. 325 ust. 1 i 2 pr. rest. orzeczono jak na wstępie.

W zażaleniu dłużnik zarzucił naruszenie:

1. naruszenie art. 325 ust. 1 pkt 1 pr. rest. poprzez przyjęcie, że prowadzenie postępowania zmierzałoby do pokrzywdzenia wierzycieli;
2. naruszenie art. 325 ust. 2 pr. rest. poprzez przyjęcie, że z zachowania dłużnika wynika, że układ nie zostanie wykonany.

Wskazując na te zarzuty dłużnik wniósł o uchYLENIE zaskarżonego postanowienia.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się nieuzasadnione, choć nie można zgodzić się z częścią argumentów zawartych w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia.

Na wstępie należy podkreślić, że Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy, albowiem znajdują one odzwierciedlenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym, który został oceniony zgodnie z dyrektywami art. 233 § 1 k.p.c. W istocie dłużnik nie kontestuje w zażaleniu ustaleń faktycznych, poprzestając na zarzutach naruszenia prawa materialnego. W rezultacie zatem problem zażalenia sprawozda się do oceny, czy Sąd pierwszej instancji dokonał prawidłowej subsumpcji materiału procesowego pod normy prawa materialnego – art. 325 ust. 1 pkt 1 i art. 325 ust. 2 pr.rest. – uznając, że w sprawie zachodzą obie wymienione w tym przepisie podstawy umorzenia postępowania restrukturyzacyjnego. Dodać w tym kontekście także należy i to, że każda z tych podstaw umorzenia postępowania restrukturyzacyjnego ma charakter niezależny, a w związku z tym wystąpienie jednej z nich stanowi samodzielną podstawę umorzenia postępowania restrukturyzacyjnego.

Odnosząc się do pierwszej podstawy umorzenia, zawartej w art. 325 ust. 1 pkt 1 pr.rest. mieć należy na względzie, że postępowanie restrukturyzacyjne podlega umorzeniu jeśli jego prowadzenie zmierzałoby do pokrzywdzenia wierzycieli. Pokrzywdzenie wierzycieli może mieć miejsce, gdy wyrażona w art. 3 ust. 1 pr.rest. idea postępowania restrukturyzacyjnego jako postępowania sądowego mającego na celu uniknięcie upadłości dłużnika i restrukturyzację jego zobowiązań, będzie nie do pogodzenia z interesami wierzycieli, których wierzytelności objęte są układem. Chodziłoby zatem o taki przypadek, gdy zawarcie układu i jego realizacja może prowadzić do zakłócenia równowagi pomiędzy interesem dłużnika, ukierunkowanym na zawarcie układu i restrukturyzację długów, a prawami podmiotowymi wierzycieli, które mogą zostać nadmiernie uszczuplone w postępowaniu restrukturyzacyjnym w stosunku do realizacji tych praw poza postępowaniem restrukturyzacyjnym. Ustalenie tej przesłanki będzie zależało od kontekstu okoliczności, w jakich został złożony wniosek o otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego. Jeśli wniosek o otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego składa dłużnik zagrożony niewypłacalnością, to pokrzywdzenie wierzycieli nastąpi, gdy poza tym postępowaniem wierzyciele na zasadach ogólnych (np. w postępowaniu egzekucyjnym) zostaliby zaspokojeni w rażąco wyższym stopniu niż w postępowaniu restrukturyzacyjnym. Innymi słowy, taki przypadek miałby miejsce, gdyby postępowanie restrukturyzacyjne prowadziło de facto do nieznajdującego uzasadnienia w okolicznościach faktycznych sprawy oddłużenia dłużnika wyłącznie kosztem wierzycieli. Jeśli natomiast podstawą złożenia wniosku o otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego była niewypłacalność dłużnika, to pokrzywdzenie będzie miało miejsce wtedy, gdy w postępowaniu upadłościowym wierzyciele układowi zostaną zaspokojeni w rażąco wyższym stopniu, biorąc pod uwagę propozycje układowe oraz hierarchię zaspokajania wierzycieli na podstawie art. 342 p.u.

W niniejszej sprawie podstawą złożenia wniosku o otwarcie przyspieszonego postępowania układowego była niewypłacalność dłużnika, a zatem pokrzywdzenie wierzycieli winno być oceniane w odniesieniu do ich zaspokojenia w postępowaniu upadłościowym. Stan sprawy, a w szczególności dane zawarte w sprawozdaniu nadzorca sądowego z dnia 24 stycznia 2017 r. nie pozwalają na postawienie wniosku, że postępowanie upadłościowe z punktu widzenia zaspokojenia wierzycieli dłużnika będzie bardziej efektywne niż postępowanie restrukturyzacyjne. Zobowiązania dłużnika wynoszą (...) zł, a jego majątek został oszacowany na kwotę (...) zł. Trudno w takiej sytuacji uznać, że w postępowaniu upadłościowym zaspokojenie wierzycieli będzie większe, niż miałyby to miejsce na podstawie zaspokojenia wynikających z propozycji układowych w postępowaniu restrukturyzacyjnym.

Ma rację natomiast Sąd Rejonowy uznając, że w sprawie występuje przesłanka umorzenia postępowania restrukturyzacyjnego określona w art. 325 ust. 2 pr.rest. Zgodnie z brzmieniem tego przepisu sąd może umorzyć postępowanie restrukturyzacyjne, jeżeli z okoliczności sprawy, w szczególności z zachowania dłużnika, wynika, że układ nie zostanie wykonany. Na wstępie wymaga zaznaczenia, że fakultatywność umorzenia postępowania restrukturyzacyjnego na tej podstawie prawnej nie może oznaczać dowolności lub obligatoryjności w jego

stosowaniu. W razie wystąpienia tej podstawy umorzenia postępowania restrukturyzacyjnego, sąd jest zobowiązany do rozważenia jego zastosowania. Ze względu na nieokreślenie kryteriów wartościujących zastosowanie sankcji umorzenia postępowania, należy brać pod uwagę wpływ zdarzeń opisanych w tym przepisie na bieg postępowania restrukturyzacyjnego. Należy więc ocenić, czy kontynuowanie postępowania zmierza do osiągnięcia celu określonego w art. 3 ust. 1 pr. rest. Jeśli wystąpią okoliczności, z których wynika, że postępowanie restrukturyzacyjne nie osiągnie celu, w którym zostało wdrożone, winno zostać umorzone.

Oceniając zdolność dłużnika do wykonania układu wzięć trzeba pod uwagę stan ekonomiczny jego przedsiębiorstwa – możliwość prowadzenia działalności gospodarczej, przychody oraz zyski, a także perspektywy tej działalności w przyszłości. Pamiętać bowiem trzeba, że poza przypadkami układu przewidującego przejęcie majątku dłużnika, konwersję wierzycieli na akcje (udziały) układ jest finansowany z bieżącej działalności gospodarczej dłużnika. Jeśli zatem dłużnik nie prowadzi działalności bieżącej i nie ma perspektyw na jej prowadzenie w przyszłości, zasadnym staje się wniosek, że układ nie zostanie wykonany. Oceniając zdolność dłużnika do wykonania układu wzięć winno się pod uwagę okoliczności zarówno obiektywne, niezależne od dłużnika, w postaci koniunktury ekonomicznej, jak i okoliczności subiektywne – odnoszące się do samego zachowania dłużnika, w szczególności sposobu prowadzenia przez niego działalności gospodarczej. Punktem odniesienia są propozycje układowe.

Jak wynika z pisanego powyżej sprawozdania nadzorca sądowego dłużnik oświadczył, że jego przychody wynoszą aktualnie (...) zł, natomiast realne do osiągnięcia przychody określił na kwotę (...) zł. Te twierdzenia wszakże nie znalazły potwierdzenia w jakichkolwiek dowodach. Co istotne dla sprawy, w piśmie z dnia 12 stycznia 2017 r. dłużnik wskazał, że nie reguluje bieżących należności. Dłużnik zarazem nie wykazał, że prowadzi jakąkolwiek działalność operacyjną, z której może nie tylko sfinansować bieżące poza układowe wydatki, ale i w przyszłości dokonać spłaty wierzycieli układowych. Te okoliczności nie zostały zaprzeczone w zażaleniu przez dłużnika. Co prawda dłużnik wskazał, że źródłem finansowania układu będą środki pochodzące z wykonania umów ogrodnictwo-budowlanych, którymi się zajmuje, lecz nie wskazał żadnych danych, z których wynikałyby konkretne dane dotyczące dochodów z tego tytułu możliwych do uzyskania. Sam zresztą dłużnik podał, że takich danych nie jest w stanie podać. Dłużnik powołuje się także na potencjalną umowę, którą zamierza zawrzeć z (...) Sp. z o.o. na kwotę (...) zł, lecz jednostronnie podpisany przez dłużnika formularz umowy, zakres prac przewidziany umową i protokół z negocjacji nie uprawdopodobniają w sposób dostateczny możliwości zawarcia tej umowy. Wniosek ten jest o tyle uzasadniony, że do chwili obecnej dłużnik nie wykazał, że ta umowa została zawarta, a przecież od daty wniesienia zażalenia do chwili obecnej upłynął okres bez mała trzech miesięcy. Podobna uwaga tyczy się innych sfer aktywności gospodarczej dłużnika. Również dłużnik nie wykazał, że zawarł inne umowy, które pozwolą mu spłatę wierzycieli układowych.

W rezultacie należało uznać, że z uwagi na sytuację ekonomiczną przedsiębiorstwa dłużnika dalsze prowadzenie postępowania restrukturyzacyjnego nie zmierza do osiągnięcia celu wyznaczonego normą art. 3 ust. 1 pr. rest. Dlatego też to postępowanie podlegało umorzeniu na podstawie art. 325 ust. 2 pr. rest.

Z tego powodu zaskarżone orzeczenie podlegało o oddaleniu na podstawie art. 385 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 209 pr. rest. orzeczono jak na wstępie.

M. M. D. C. J. C.